

احترام به زندگی

حسین نورینیا
پژوهشگر افکار عمومی

جنگی تحمیلی و دوازده روزه به پایان رسید، تمام تلاش دشمن و همکاران رسانه‌ای آن به‌ویژه در بخش فارسی‌زبان بر نشان دادن پایان خط جمهوری اسلامی و سوار شدن بر موج نارضایتی اجتماعی و شوراندن جامعه ایرانی در شرایط بحران جنگی بود. این تلاش با دیوار بلند ایران دوستی و میهن پرستی و شوق ملی ایرانیان مواجه شد و به شکست انجامید. این گزاره‌ای درست است که جامعه ایران، جامعه‌ای ناراضی است. این نارضایتی، خاص افشار و گروه‌های مشخص و ویژه نیست، بلکه در تمام لایه‌ها و افشار اجتماعی شکل گرفته و بازتولید شده است، حتی بخشی از این نارضایتی را می‌توان در بین طرفداران پر و پا قرص سیاست‌های نظام هم مشاهده کرد. نارضایتی از فضای اخلاقی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی و فقدان افق و چشم‌انداز مثبت برای بهبود این فضا در میان افشار گوناگون اجتماعی قابل رصد و پیگیری است. تمام پیمایش‌های ملی و نظرسنجی‌های مراکز گوناگون پژوهشی کشور و نیز مراکز پژوهشی خارجی در چند دهه اخیر به خوبی نشان می‌دهند که چنین تصویری از جامعه ایران، عمیق و رو به گسترش بوده است. تداوم نارضایتی طی چند دهه، آن را به عنوان صفتی برای جامعه ایرانی نمایان کرده است. این ویژگی در حد یک احساس عمومی باقی نماند و رفته رفته به افول سرمایه اجتماعی به‌ویژه سرمایه پیونددهنده و فاصله گرفتن جامعه از بسیاری از سیاست‌ها و برنامه‌های نظام سیاسی انجامیده است. نه‌فقط مشکلات اقتصادی و تحریم‌های سخت و تداوم چندهم‌های تورم و رکود اقتصادی و کوچک شدن سفره زندگی مردم، بلکه بیش از آن سیاست‌های تقابلی و آزردهنده حیات اجتماعی و مداخله‌های گوناگون در زندگی جمعی و خصوصی مردم به شیوه‌های گوناگون و عدم پذیرش تنوع سبک‌های زندگی و پاره‌فرهنگ‌های جاری و زاد و ولدشده از درون مناسبات اجتماعی و فرهنگی نوین ایرانیان از سوی نهادهای رسمی به‌ویژه نهادهای ترویج‌کننده و انتقال‌دهنده ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی مانند آموزش و پرورش، صداوسیما، فرهنگ و ارشاد اسلامی، تبلیغات اسلامی و... و فاصله گرفتن آنان از عرف‌های اجتماعی و ناتوانی آن‌ها در انطباق خود با تغییرات اجتماعی رخ داده و پذیرفته شده در جامعه ایرانی، و هم چنین، تلاش برای نوعی یکدست‌سازی فرهنگی و تحمیل ارزش‌ها و هنجارهای خاص گروهی و حتی فرقه‌ای با رنگ و بوی رسمی به جامعه، در افول اعتماد نهادی و سرمایه اجتماعی پیونددهنده و گسترش احساس طرد اجتماعی نسبت به نهادهای رسمی نقش مؤثری داشته است. این افول که نتیجه شکاف‌های متعدد اجتماعی به‌ویژه شکاف فرهنگی بین جریان زندگی عمومی و خواسته‌های ایدئولوژیک سازمان‌های رسمی است، خود را در مقاومت‌های اجتماعی و گاه اعتراضات عمومی به نمایش گذاشته است. مقاومت در برابر نفی موسیقی و سپس تجویز موسیقی مدنظر نهادهای رسمی و انتشار مردمی موسیقی خلاف انتظار آن نهادها؛ مقاومت در برابر سیاست رسانه‌ای صداوسیما و سبک زندگی ترویجی از سوی آن و فاصله گرفتن جامعه از این سازمان و زروی آوری مفرد برای استفاده از برنامه‌های تلویزیون‌های ماهواره‌ای (نه به این معنا که به آنان اعتماد بیش تری دارند)؛ مقاومت

پایدار در برابر تصمیم‌ها و اقدامات تند و افراطی برخی از سازمان‌های رسمی در مقابله با استفاده مردم از ماهواره -از جمع‌آوری دیش‌ها در حریم خصوصی مردم تا ارسال پارازیت ۷ و نیز مقاومت جامعه در برابر نوع پوشش مورد انتظار نهادهای رسمی، بخشی از تلاش جامعه برای آگاه کردن مسیر نادرست این نهادها در تقابل با زندگی جاری بوده است. این آخری (یعنی پوشش) اعتراضات سال ۱۴۰۱ را شکل داد. اما در همان اعتراضات که جامعه در پی احقاق خواسته‌ای مشخص بود، به محض ورود جریان‌های برانداز و تلاش برای تغییر فاز خواست عمومی، جامعه به یک‌باره عقب نشست و خردورانه اجازه نداد از اعتراض به انتخاب پوشش، بهره‌برداری دیگری شود و ایران با بحران مواجه گردد و نیروهای برانداز دست از پا درازتر عقب رانده شدند. هر چند این خردورزی و وقت‌شناسی جامعه قدرشناسی نشد و بخش‌هایی از قدرت سیاسی فشار برای پوشش مبتنی بر خواست رسمی را ادامه داد و ضمن تصویب لایحه حجاب و عفاف در مجلس شورای اسلامی، حتی تا واپسین روزهای منتهی به حمله رژیم صهیونیستی به کشورمان، آزار مردم از طریق ارسال پیامک و توقیف خودروها برای بی‌جایی همسران‌شان در خودرو شخصی ادامه داشت و به نوعی از فشار به جریان عادی زندگی و احترام به خواست جامعه دست برداشته نشد. جامعه ایران، جامعه‌ای مذهبی در قالب نگاه فرقه‌ای به مذهب نیست؛ هر چند در نگاهی عام و فراگیر جامعه‌ای مذهبی و موحد است. این جامعه به خاطر نادیده گرفتن زندگی و تقابل‌های مداوم بر خی نهادهای رسمی و گروه‌های افراطی با جریان زندگی، جامعه‌ای خسته، تحت فشار، ناراضی و شکننده و بدون افق مثبت نسبت به آینده است. مقاومت جامعه در برابر تهاجم خارجی به‌هیچ‌وجه به معنای فقدان این ویژگی‌های پرشمرده نیست. جامعه، در عین خستگی و نارضایتی از بخشی از سیاست‌های محدودکننده و آزردهنده جریان زندگی، به جهت احساس خطر در برابر تهدیدهای سرزمینی و برای «ایران» همراهی و همدلی خود را با نیروهای مسلح و مدافعان کشور (که بر اساس پیمایش‌ها اعتماد به آنان در میان مجموعه سازمان‌های دولتی و حکومتی، بیش‌تر است) به شیوه‌های گوناگون به نمایش گذاشت. اما غفلت نکنیم که این همراهی و همدلی مقطعی و ناشی از تجاوز دشمن به کشور عزیزمان بوده است. بازگشت به روال عادی و مصادره به مطلوب این همراهی و تداوم سیاست‌ها و اقدامات آزردهنده و تجاوز به حریم زندگی مردم، چیزی جز ناسپاسی از آنان و دامن زدن به شکاف دولت-ملت نیست. باید به زندگی آن گونه که در نگاه مردم جریان دارد، احترام گذاشت؛ آن گونه که مردم می‌خواهند و می‌پسندند، پذیرفت و همراهی کرد. مردم را در قالب نگاه یک گروه کوچک تندرو با عقاید خاص که در صدد تحمیل دیدگاه‌ها و روش‌های خاص زندگی خود به جامعه متنوع ایران هستند، ندید. چشم بر تکرر و تنوع پاره‌فرهنگ‌های موجود در ایران گشود و به آنان احترام گذاشت. از تقابل‌های آزردهنده با عرف‌های عمومی و پذیرفته‌شده جامعه، دوری گزید و مقب‌ماندگی قوانین در نسبت با هنجارها و ارزش‌های عمومی و غیررسمی مورد قبول مردم را جبران کرد و با جامعه همراه شد و فرصت پیش آمده برای انسجام اجتماعی و ملی را غنیمت شمرد و با دوری گرینی از تندروی در هر نوع تصمیم و اقدامی که زندگی روزمره را تهدید می‌کند و نیز از افراطی‌گری در مواجهه با تنوع زیست جمعی و سبک‌های گوناگون زندگی به‌ویژه در رسانه ملی و تغییر در رویکرد و سیاست‌های آن (که متأسفانه آن نگاه خشک و بسته در جنگ ۱۲ روزه نیز همچنان ادامه داشت)، و احترام به حقوق شهروندی آن گونه که فهم عمومی با آن همراه است، بدر قوت گرفته برای انسجام ملی در این روزها را آبیاری کرد.

سید حسین موسویان در گفت‌وگو با تلویزیون ABC:

خروج یا ماندن در NPT بستگی به رفتار آمریکا دارد

که درباره این ۴۰۰ کیلو اورانیوم صحبت کند. او با اشاره به پاره کردن برجام توسط ترامپ در دور اول، نقش او در ایجاد این وضعیت، دعوت به مذاکره در دور دوم و پذیرش آن از سوی ایران ادامه داد: «منابع ایرانی به من گفتند که آن‌ها بر سر چهر اصل توافق کردند. ایران پذیرفت بالاترین سطح بازرسی و شفافیت موجود در سطح بین‌المللی را اجرا کند. توافق شد ذخیره ۴۰۰ کیلوگرمی با رقیق شود یا به خارج از کشور منتقل گردد. غنی‌سازی در ایران به زیر ۵ درصد کاهش می‌یافت که برای مصارف غیرنظامی است. ایران با آژانس همکاری می‌کرد تا همه مسائل فنی باقی‌مانده حل و فصل شود. وی در پاسخ به اینکه آیا ایران از NPT خارج می‌شود یا نه؟ اظهار داشت: «این بستگی به رفتار آمریکا دارد. اگر آمریکا به قوانین و مقررات بین‌المللی پایبند باشد، اگر حقوق ایران را مانند سایر اعضای پیمان عدم اشاعه به رسمیت بشناسد، ایران در NPT باقی خواهد ماند و هرگز به دنبال ساخت سلاح هسته‌ای نخواهد رفت. ایران حاضر است در بالاترین سطح ممکن بازرسی و شفافیت همکاری کند تا ثابت شود برنامه هسته‌ای اش صلح‌آمیز است.» او همچنین در پاسخ به سوالی درباره اینکه آیا خروج ایران از NPT ایران را به سمت سلاح می‌برد نیز گفت: «اگر آمریکا به سیاست‌های خصمانه خود همچون: جنگ، تحریم، ترور، عملیات سایبری و نفی حقوق مشروع هسته‌ای ایران ادامه دهد، چرا ایران نباید به سمت ساخت بمب هسته‌ای برود؟» مجری اظهار داشت که این حرف شبیه یک تهدید به نظر می‌رسد. موسویان در پاسخ گفت: «این واکنشی است به تهدید و تهدید از طرف اسرائیل است! چرا شما واقعیت را اورونه جلوه می‌دهید؟ ایران مورد حمله قرار گرفت. ایران آغازگر حمله نبود. اسرائیل به ایران حمله کرد، آمریکا به ایران حمله کرد، اما حالا شما از تهدید ایرانی صحبت می‌کنید؟»

فقط نیمی از حرف آژانس است. رسانه‌های غربی معمولاً فقط نیمی از حقیقت را بیان می‌کنند، اما نیم دیگر را نمی‌گویند....» مجری در ادامه از موسویان خواست

بررسی وضعیت زندان اوین یک هفته پس از حمله اسرائیل و شرایط زندانیان منتقل شده

نگران زندانیان

پریسا هاشمی
گزارشگر هم‌میهن

دوم تیر تهران یکی از بی‌سابقه‌ترین جنایات تاریخ ایران را به خود دید و جنگ و انفجار بر سر زندان اوین سایه افکند. زندان اوین در دومین روز تابستان هدف حمله از طریق پرتابه‌های اسرائیل قرار گرفت؛ پرتابه‌هایی که عدالت را سوزاندند. این حمله در حالی رخ داد که بسیاری از غیرنظامیان در آنجا حضور داشتند. این حمله در روز و زمانی که بسیاری از کارمندان، مددکاران و مراجعان به اوین تردد داشتند، صورت گرفت تا سالن ملاقات هم به سالن وداع و مرگ تبدیل شود و مادران زیر آوار بمانند. ساختمان اداری، سالن ملاقات و بهداری این زندان مورد اصابت پرتابه‌های اسرائیلی قرار گرفت و موج انفجار منجر به خسارات جانی و مالی به ساختمان‌های مجاور شده است. آنطور که اسرائیل ادعا کرده «هدف علی قناعت کار ماوردیانی، معاون دادستان تهران و سرپرست دادسرای عمومی و انقلاب ناحیه ۳۳ شهید مقدس تهران (لوین) بوده است.» اما در حمله‌ای که برای یک نفر طراحی شده بود ۷۹ شهروند، آسمانی شدند. خرابی‌ها زیاد بود و همسایه‌های اوین هم از این حمله در امان نبودند و حتی برخی از آنها جان خود را در این حملات از دست دادند. طبق آمار رسمی این ۷۹ نفر از کادر اداری زندان، سربازان و وظیفه، محکومین زندانی، خانواده محکومین که برای ملاقات و یا پیگیری قضایی زندانیان خود به زندان مراجعه کرده بودند و همسایه‌های مجاور زندان، هستند. به گفته اصغر جهانگیر، سخنگوی قوه قضائیه، در روز حمله عده‌ای از خانواده‌ها برای ملاقات و یا پیگیری امور زندانیان خود به اوین مراجعه کرده بودند که متأسفانه سالن مورد اشاره مورد اصابت پرتابه قرار گرفته و تعدادی از هموطنان که در آن محل حضور داشته‌اند یا زخمی شده و یا به شهادت می‌رسند، برخی تحلیل‌ها مبنی بر این است که اسرائیل برای از بین بردن عواملش که در این مدت دستگیر شده بودند، آخرین شب جنگ ۱۲ روزه اوین را هدف قرار داده است.

▼ شروع عملیات روانی و شایعه‌پراکنی

پس از حمله به اوین بود که عملیات روانی شروع شد و در مرحله‌ای عملیات؛ «یک مکالمه به شکل چت واتس‌اپ در برخی از رسانه‌ها منتشر شد و حاکی از آن بود که اسرائیل با پسر هدایت‌پزادی، رئیس زندان تماس گرفته و از او خواسته که پدرش درهای زندان را باز کند در غیراین صورت به اوین حمله خواهد کرد.» این خبر حاکی از آن بود که اسرائیل به همه نزدیک است و حتی خانواده مسئولان که در ایران زندگی می‌کنند هم از رصد اطلاعاتی اسرائیل مصونیت نداشته‌و در خطر هستند. اما این ادعا با تکذیبیه قوه قضائیه همراه شد و این سوال پیش آمد که اگر اسرائیل از چنین رصد اطلاعاتی محکمی برخوردار است، چرا به فرزادی پیام نداده است؟ روابط عمومی اداره کل زندان‌های استان تهران در این باره نوشت: «خبرسازی رسانه‌های وابسته به رژیم صهیونیستی با گذشت ۶ روز از وقوع فاجعه حمله به زندانیان ادامه دارد و در جدیدترین ادعای صورت گرفته در یک خبرسازی ادعا شده است پیش از وقوع حمله به زندان اوین یک حساب کاربری در واتس‌اپ به‌فرزند رئیس زندان اوین در مورد این مهم اطلاع‌رسانی کرده و در پی تماس فرزند فرزادی با او، رئیس زندان قبل از وقوع حمله زندان را ترک کرده بوده است. طبق مستندات موجود در زمان وقوع حمله، فرزادی به همراه یک تیم بازدیدکننده در بندهای زندان در حال بازدید بوده است. به نظر می‌رسد انتشار این دروغ‌ها تلاشی کور در جهت منحرف کردن افکار عمومی در فاجعه حمله به زندانیان اوین از سوی صهیونیست‌ها است.»

▼ بازدید نمایندگان مجلس و رسانه‌ها از اوین

روز ۸ تیر ماه قوه قضائیه اما اطلاع‌رسانی خود را به این شایعات گره نزده

و اقدامات خود را انجام داد و بستر بازدید رسانه‌ها و خبرنگاران بین‌المللی از جمله رویترز، آسوشیتدپرس، روسیالیوم، العربی، الجزیره، سی‌سی‌تی‌وی و آناتولی را فراهم کردند. تعدادی از اصحاب رسانه‌های داخلی نیز دیروز دوشنبه (۹ تیر)، از بخش‌های مختلف بازداشتگاه اوین (بیمارستان و سالن ملاقات) که مورد اصابت پرتابه‌های رژیم صهیونیستی قرار گرفته بود، بازدید کردند. روز گذشته نیز محمد سرگزی، رئیس و محمد نوردهانی و جعفر پورکیگانی اعضای کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس و امیر حسین ثابتی و حمیدرسایی از جمله اعضای کمیسیون فرهنگی مجلس از بخش‌های مورد حمله اسرائیل در زندان اوین بازدید کردند. این بازدید با هماهنگی محمدحسن پیرزاده، مدیرکل دفتر امور نمایندگان مجلس و قوه قضائیه انجام شد. محمد سرگزی، رئیس کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس پس از بازدید اعضای کمیسیون از بخش‌های مختلف ندامتگاه اوین، گفت: «این رژیم در این جنایت به محل نگهداری زندانیان جدیدالورود، محل سالن‌های ملاقات، بیمارستان زندان و ساختمان اداری حمله کرده و تعدادی از خانواده زندانیان شهید و مجروح شدند. این حمله که برخلاف قوانین بین‌المللی است و جنایت جنگی محسوب می‌شود و باید رژیم صهیونیستی پاسخگوی اقدام خود باشد و حتماً کمیسیون به همراه دستگاه‌های متولی، این اقدام جنایتکارانه رژیم صهیونیستی را پیگیری خواهد کرد، اگر چه مراجع بین‌المللی کارکرد خود را از دست داده اند اما باید این جنایت محکوم شود. بیش از ۲۰۰ نفر در این حمله مجروح و یا شهید شدند که در بین جانباختگان کودک پنج‌ساله یا بانویی داریم که به همراه فرزند خود به شهادت رسیدند.» او افزود: «آنچه که ملاحظه می‌شود رنگ باختن ادعاهای رژیم در مورد عدم حمله به مکان‌های غیرنظامی است و متأسفانه تعداد زیادی از خانواده‌ها در این جنایت آسیب دیدند.»

▼ انتقال سریع زندانیان از اوین

اصغر جهانگیر، سخنگوی قوه قضائیه روز گذشته درباره آخرین وضعیت شرایط زندان اوین گفت: «در این حادثه اگر چه شرایط سخت بود و تعدادی از کارمندان و شهروندان در زندان زیر آوار بودند اما تلاش شد تا جای ممکن به زندانیان آسیبی وارد نشود. متأسفانه تا این لحظه ۷۹ نفر از مراجعین و خانواده زندانیان، کادر اداری زندان، همسایه‌های ساکن اوین و زندانیان به درجه رفیع شهادت نائل شدند و تعدادی هم مجروح شدند. بر اساس آخرین آمار پزشکی قانونی تا این لحظه ۹۳۵ تن از شهدا شناسایی شدند که در میان آنها ۳۸ کودک و ۱۰۲ زن که برخی باردار بودند نیز در بین شهدا دیده می‌شود.» او درباره شرایط زندانیان اوین نیز تاکید کرد: «قوه قضائیه درباره زندانیان از روز اول شرایط ویژه‌ای را در نظر گرفته بود. از همان روز اول شروع جنگ با دستور و پیگیری رئیس قوه قضائیه همه افرادی که واجد شرایط بودند و به نوعی حضور آن‌ها در جامعه خطرناک نیست و لازم بود در کنار خانواده باشند، با صدور بخشنامه‌ای از مرخصی استفاده کردند. در حادثه حمله به زندان اوین، بلافاصله نسبت به انتقال زندانیانی که در زندان بودند به محل امن دیگری اقدام شد و امکان ارتباط آنها با خانواده‌ها فراهم شد تا از نگرانی خانواده آن‌ها کاسته شود.»

▼ شرایط جدید زندانیان اوین

پس از حمله به زندان اوین، زندانیان به سرعت با خانواده خود تماس گرفتند تا از سلامت خود خبر دهند اما این پایان شرایط سخت زندان نبود. زندانیان اوین به‌ویژه چهره‌های نام‌آشنایی همچون مصطفی تاجزاده و ابوالفضل قدیانی پس از انتقال به زندان دیگری با شرایط نامناسبی روبه‌رو شدند که مجبورشان کرد از امکانات محدود و شرایط نامناسب بیزبهداشتی، ازدحام زندانیان، بیش از گنجایش اتاق‌ها و استفاده از حسینیه برای خواب زندانیان در زندان جایگزین (تهران بزرگ) خبر دهند. روز یکشنبه (۸ تیر) نیز خانواده برخی از زندانیان خبر دادند که برای اخذ مجوز ملاقات به دادستانی

مکرون در تماس با پزشکیان خواستار ادامه فعالیت بازرسان شد

حمایت اروپایی‌ها از آژانس در برابر ایران

▼ اعتراض به سیاست‌های دوگانه آژانس

پزشکیان و مکرون شامگاه یکشنبه به وقت تهران با یکدیگر گفت‌وگو کردند. این دومین تماس تلفنی رؤسای جمهوری ایران و فرانسه از زمان حمله اسرائیل و آمریکا به ایران و برقراری آتش بس است. پزشکیان در واکنش به ابراز نگرانی مکرون از توقف همکاری ایران با آژانس، گفت: «امروز نگاه دولت، مجلس و ملت ایران این است که مدیرکل آژانس در قبال پرونده هسته‌ای کشورمان با هرغم همه همکاری‌ها و تعاملات صورت گرفته، بی‌طرفانه عمل کرده و این رفتار به‌هیچ‌وجه برای ما قابل قبول نیست. اقدام نمایندگان مجلس که برآمده از خواست ملت ایران است نیز واکنشی طبیعی به این رفتار غیرموجه، غیرسازنده و مخرب دبیرکل آژانس انرژی اتمی بوده است.»

رئیس جمهور با تاکید بر اینکه ایران به‌رغم تاکیدات مکرر و اثبات چندین باره عدم تمایل به ساخت سلاح اتمی و استقبال از میز مذاکره، در حین مذاکرات با آمریکایی‌ها مورد حمله قرار گرفت، تصریح کرد: «متأسفانه این جنایت منجر به شهادت جمعی از هموطنان، دانشمندان و فرماندهان نظامی کشورمان شد و تاسف‌آورتر اینکه مدعیان حقوق بشر و قوانین بین‌المللی به جای تقبیح و محکومیت، سعی در توجیه این اقدام ضدانسانی و غیرقانونی رژیم صهیونیستی و آمریکا داشته‌اند.» پزشکیان با بیان اینکه وقتی مدیرکل آژانس انرژی اتمی به قوانین این نهاد بین‌المللی پایبند نیست و از محکوم کردن حمله به تاسیسات